WYMAGANIA EDUKACYJNE
HISTORIA KLASA 6

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Na progu czasów nowożytnych					
1. Czas w historii – przypomnienie wiadomości	– wie, czym jest upływ czasu, – zna główne terminy z zakresu chronologii, – wie, że chrześcijanie zaczęli liczyć lata od narodzin Jezusa Chrystusa, – podaje nazwę epoki, w której żyje,	– wie, jaką rolę odgrywa pomiar czasu w pracy historyka, – określa czas za pomocą dat rocznych, – rozróżnia daty przed naszą erą i naszej ery, – zaznacza na osi czasu okres przed naszą erą i naszej ery,	– wymienia nazwy epok historycznych w porządku chronologicznym, – na podstawie daty określa wiek wydarzenia,	– zaznacza wydarzenia na osi czasu w kolejności chronologicznej, – na podstawie daty określa wiek wydarzenia oraz potrafi ustalić, która to połowa wieku (lub początek, koniec wieku),	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa kalendarz i datowanie w nauce historii,
1. Przypomnienie wiadomości z klasy piątej	– wymienia najważniejsze fakty i zjawiska definiujące średniowiecze w Europie, – wie, kim był Mieszko I i łączy jego panowanie z przyjęciem chrztu, – podaje imię i przydomek pierwszego króla Polski oraz datę jego koronacji, – wyjaśnia, czym było rozbicie dzielnicowe w Polsce, – łączy panowanie Kazimierza Wielkiego z przywróceniem Polsce dawnej pozycji w Europie, – łączy postacie Jadwigi i Jagiełły z unią w Krewie, – wyjaśnia, czym był sejm walny,	– wymienia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I, – rozumie doniosłość aktu koronacji dla pozycji władcy i samego państwa polskiego, – określa cezurę czasową rozbicia dzielnicowego w Polsce i omawia sytuację kraju w tym okresie, – wskazuje, kto doprowadził do zakończenia rozbicia dzielnicowego, – łączy osobę Kazimierza Wielkiego z założeniem Akademii Krakowskiej, – wymienia trzy stany sejmujące, – wyjaśnia, czym była demokracja szlachecka,	– określa rolę papieża i cesarza w średniowiecznej Europie, – wymienia chronologicznie ważniejsze wydarzenia z historii Polski poznane w klasie piątej, – omawia najważniejsze wydarzenia z okresu panowania Kazimierza Wielkiego, – wyjaśnia znaczenie konstytucji *nihil novi* dla rozwoju demokracji ,szlacheckiej w Polsce – rozumie termin *Rzesza Niemiecka*,	– omawia proces tworzenia się nowych państw w Europie średniowiecznej, – analizuje sytuację Polski w okresie rozbicia dzielnicowego, – ocenia czasy panowania Jagiellonów w Polsce, – omawia kompetencje sejmu i króla, – wyjaśnia genezę senatu i wskazuje jego rolę w państwie, – podaje skład izby poselskiej, – przedstawia najważniejsze zapisy konstytucji *nihil novi*,	– lokalizuje na mapie omawiane państwa i obszary, – wyjaśnia, dlaczego szlachta zdobyła uprzywilejowaną pozycję w Polsce, – porównuje dokonania dynastii Piastów i Jagiellonów,
2. Cywilizacje Ameryki*	– wymienia trzy najważniejsze cywilizacje Ameryki prekolumbijskiej, – wskazuje główne cechy cywilizacji Majów, Azteków i Inków, – definiuje termin *pismo hieroglificzne*,	– charakteryzuje życie codzienne, organizację państwa oraz religię Majów, Azteków i Inków, – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne ludów Ameryki, – definiuje terminy: *politeizm*, *kalendarz słoneczny*,	– wykazuje związek Machu Picchu z cywilizacją Inków, – określa ogólnie miejsca zamieszkania ludów Ameryki, – definiuje terminy: *władca despotyczny*, *kipu*,	– lokalizuje na mapie obszary zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków, – wie, z jakimi zjawiskami przyrody były łączone bóstwa ludów Ameryki, – wymienia miejsca oraz rodzaje kultu ludów Ameryki,	– ocenia dorobek cywilizacyjny ludów Ameryki,

3. Wielkie odkrycia geograficzne	– wymienia najważniejsze przyczyny wielkich odkryć geograficznych, – łączy Krzysztofa Kolumba z odkryciem Ameryki i 1492 r., – zna postać Ferdynanda Magellana i wiąże go z pierwszą wyprawą dookoła świata i 1519 r., – rozumie termin *wielkie odkrycia geograficzne*,	– wymienia i opisuje przyczyny odkryć geograficznych, – przedstawia portugalskich odkrywców i wskazuje kierunki ich wypraw z XV w., – opisuje odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba, – określa przebieg trasy podróży Ferdynanda Magellana,	– wskazuje na mapie kierunki najważniejszych wypraw odkrywczych, – łączy nazwiska najważniejszych odkrywców z datami ich odkryć, – wyjaśnia znaczenie odkrycia Ameryki dla dziejów świata, – wyjaśnia znaczenie terminów: *Stary Świat* i *Nowy Świat*,	– dostrzega rolę wypraw odkrywczych w odnalezieniu drogi morskiej do Indii, – wyjaśnia znaczenie odbycia pierwszej wyprawy dookoła świata dla rozwoju nauki i kultury,	– dostrzega znaczenie odkryć geograficznych dla dziejów, – wyjaśnia wpływ rozwoju techniki i kartografii na opisane wyprawy, – lokalizuje na mapie obszary odkryte i skolonizowane przez Portugalię i Hiszpanię, – wymienia przyrządy nawigacyjne i wyjaśnia, do czego służyły,
Temat w podręczniku	**Wymagania na ocenę**				
	dopuszczającą	**dostateczną**	**dobrą**	**bardzo dobrą**	**celującą**
	Uczeń:				
4. Skutki wypraw odkrywczych	– wymienia państwa, które przyczyniły się do rozwoju europejskiego kolonializmu, – wyjaśnia, kim byli Ferdynand Cortez i Francisco Pizarro, łączy ich z podbojem państw Azteków i Inków przez Europejczyków, – wymienia główne skutki wielkich odkryć geograficznych, – definiuje termin *Stary Kontynent*,	– podaje negatywne dla mieszkańców Ameryki skutki odkryć geograficznych, – podaje pozytywne skutki odkryć geograficznych dla Europy, – rozumie znaczenie terminu *konkwistador*,	– wykazuje wpływ użycia broni palnej i koni na skuteczność podboju ludów Ameryki, – definiuje termin *kolonializm*,	– wymienia produkty, które dotarły do Europy dzięki odkryciom geograficznym,	– analizuje i ocenia skutki odkryć geograficznych dla Nowego Świata i dla Europy, – ocenia problem niewolnictwa w kontekście współczesnego prawa, – wskazuje na mapie linie podziału świata uzgodnione na mocy układu w Tordesillas,
5. Renesans	– podaje prąd umysłowy dominujący w renesansie i wskazuje, co znajdowało się w centrum zainteresowania ówczesnych myślicieli i twórców, – wie, kim był Leonardo da Vinci, – wie, kim był Mikołaj Kopernik i czym się wsławił, – łączy Jana Gutenberga z wynalazkiem druku i datą 1450 r., – rozumie znaczenie terminów: *humanizm*, *renesans (odrodzenie)*,	– wymienia najważniejsze założenia humanizmu jako prądu umysłowego, – omawia główne założenia myśli renesansowej, – wymienia dzieła Leonarda da Vinci, – wymienia renesansowych przedstawicieli nauki i sztuki, – wyjaśnia, na czym polega teoria heliocentryczna, – podaje cechy architektury renesansowej,	– wymienia renesansowych twórców oraz opisuje ich wybrane dzieła, – wskazuje wynalazki powstałe w okresie renesansu, – podaje przykłady zabytków architektury renesansu, – definiuje terminy: *mecenat*, *światłocień*, *perspektywa* (w sztuce),	– na przykładzie Leonarda da Vinci wykazuje wszechstronność twórców renesansowych, – wie, kim był Erazm z Rotterdamu, przedstawia jego poglądy, – analizuje myśl naukową Galileusza, – dostrzega znaczenie wynalezienia druku dla rozwoju nauki i upowszechnienia wiedzy,	– lokalizuje na mapie kraj będący kolebką renesansu, – przyporządkowuje przedstawicieli renesansu do konkretnych dziedzin nauki i sztuki, – omawia rozwój sztuki i nauki w renesansie, – wyjaśnia, co oznacza określenie *człowiek renesansu*,

EDUKACJA

6. Nowe wyznania religijne	– podaje przyczyny reformacji, – zna datę 1517 r. – wymienia głównych reformatorów i ogólnie omawia ich poglądy, – wyjaśnia, czym były wojny religijne, wskazuje kraje, w których do nich doszło z powodu reformacji, – wymienia najważniejsze skutki reformacji, – rozumie znaczenie terminów: *reformacja*, *luteranizm*, *protestanci*, *kalwinizm*,	– przedstawia krótko sytuację w Kościele na początku czasów nowożytnych, – omawia wystąpienie Marcina Lutra i jego postulaty, – wie, kim był Jan Kalwin, – charakteryzuje poglądy Lutra i Kalwina, – rozumie znaczenie terminów: *sprzedaż odpustów*, *świętopietrze*, *symonia*, *nepotyzm*, *ewangelicy*,	– przedstawia reakcję Kościoła na wystąpienie Marcina Lutra, – analizuje wojny religijne w Niemczech i we Francji, – omawia postanowienia pokoju w Augsburgu i edyktu nantejskiego, zna daty ich ustanowienia, – definiuje terminy: *sekularyzacja*, *predestynacja*, *hugenoci*,	– lokalizuje na mapie kraje, w których rozwinęła się reformacja, – wyjaśnia wpływ reformacji na proces odnowy Kościoła, – analizuje skutki reformacji,	– dokonuje analizy porównawczej poglądów Marcina Lutra i Jana Kalwina, – omawia przebieg reformacji w Anglii, – porównuje przyczyny reformacji w Niemczech, Anglii i Francji, – wyjaśnia znaczenie reformacji,

7–8. Kontrreformacja i barok	– wyjaśnia, czym była kontrreformacja, – wymienia sposoby zwalczania reformacji przez Kościół, – wyjaśnia, czym jest barok,	– opisuje sposoby zwalczania reformacji przez Kościół, – wyjaśnia, czym była inkwizycja oraz *Indeks ksiąg zakazanych*, – wymienia postanowienia soboru trydenckiego, – wymienia cechy sztuki barokowej, – rozumie znaczenie terminu *heretyk*,	– wyjaśnia związek dzieła Kopernika z *Indeksem ksiąg zakazanych*, – wyjaśnia, czym było Święte Oficjum, – analizuje dokonania soboru trydenckiego, zna daty 1545–1563 r., – wskazuje elementy architektury barokowej, – podaje przykład zabytku architektury barokowej,	– ocenia działalność inkwizycji na przykładzie losów Giordana Bruna, – ocenia działalność zakonu jezuitów, – opisuje kulturę baroku, – wskazuje główne cechy libertynizmu i mistycyzmu, – wyjaśnia, jakie uczucia miały wzbudzać wśród wiernych pełne przepychu wnętrza barokowych kościołów,	– dostrzega znaczenie postanowień soborowych dla odnowy Kościoła i ograniczenia rozprzestrzeniania się reformacji, – podaje przykłady budowli barokowych ze swojego regionu,
Dział 2. Czasy zygmuntowskie					
11. Polityka zagraniczna ostatnich Jagiellonów	– wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów na tronie Polski, – zna postać Albrechta Hohenzollerna i łączy go z wydarzeniem zwanym hołdem pruskim, – wymienia państwa zainteresowane zajęciem Inflant w drugiej połowie XVI w., – wskazuje przyczynę wybuchu wojny o Inflanty w 1563 r., – zna datę 1525 r.,	– wymienia państwa, w których rządzili przedstawiciele dynastii Jagiellonów, – lokalizuje na mapie: obszar państwa polsko-litewskiego pod panowaniem ostatnich Jagiellonów, Prusy Książęce, Inflanty, – omawia wydarzenie zwane hołdem pruskim, wskazuje jego skutki, – przedstawia skutki aktu sekularyzacji zakonu inflanckiego z 1561 r.,	– lokalizuje na mapie państwa, w których panowała dynastia Jagiellonów, – omawia ostatnią wojnę Polski z Krzyżakami, – analizuje znaczenie traktatu krakowskiego, – podaje najważniejsze fakty związane z inkorporacją Mazowsza do Polski, – zna najważniejsze fakty związane z wojną z Wielkim Księstwem Moskiewskim, – omawia pierwszą wojnę północną, – rozumie znaczenie terminów: *dominium Maris Baltici*, *Prusy Książęce*,	– zna datę bitwy pod Orszą, wie o zwycięstwie polskiej armii w tej bitwie, – analizuje skutki hołdu lennego złożonego przez mistrza zakonu inflanckiego królowi Zygmuntowi Augustowi, – wyjaśnia znaczenie walk o *dominium Maris Baltici*, omawia znaczenie tej rywalizacji dla Polski,	– porównuje i ocenia politykę zagraniczną dwóch ostatnich Jagiellonów, – analizuje obraz Jana Matejki *Hołd pruski*,
12. W kraju szlachty*	– wie, że szlachta zajmowała uprzywilejowaną pozycję w społeczeństwie polskim czasów nowożytnych, – podaje nazwy grup, na jakie dzielił się stan szlachecki, – zna postaci Zygmunta Starego, Bony i Zygmunta Augusta, – przedstawia ogólnie relacje szlachty z mieszczaństwem i chłopstwem, – poprawnie stosuje termin *szlachta*,	– wymienia prawa i obowiązki szlachty, – charakteryzuje podziały w ramach stanu szlacheckiego, – poprawnie stosuje terminy: *elekcja*, *nietykalność osobista*,	– wyjaśnia, na czym polegała szczególna pozycja szlachty w społeczeństwie, – porównuje grupy istniejące wewnątrz stanu szlacheckiego, – przedstawia spór szlachty z królem wokół elekcji *vivente rege*, – wymienia ograniczenia nałożone na mieszczan i chłopów z inicjatywy szlachty w dziedzinie gospodarki, – poprawnie stosuje terminy: *złota wolność*, *gołota*,	– wyjaśnia źródło szczególnej pozycji szlachty w polskim społeczeństwie, – wyjaśnia znaczenie ruchu egzekucyjnego w procesie wzmacniania pozycji szlachty, – omawia utworzenie wojska kwarcianego, – poprawnie stosuje terminy: *rokosz*, *konfederacja*,	– rozumie rolę średniej szlachty i magnaterii w polityce wewnętrznej państwa, – omawia główne założenia polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów, – podaje przyczyny sformułowania postulatu egzekucji dóbr, – ocenia wpływ zasady złotej wolności na sytuację w Polsce i skutki jej oddziaływania na sytuację w kraju,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
					– łączy przywilej piotrkowski z datą jego wydania, wymienia jego główne postanowienia, – ocenia politykę króla i szlachty wobec mieszczan i chłopów,
13. Unia lubelska	– wie, czym była unia personalna i jaki charakter miały relacje polsko-litewskie za panowania ostatnich Jagiellonów, – wymienia dążenia króla Zygmunta Augusta zmierzające do zacieśnienia związku obu państw, – podaje datę zawarcia unii lubelskiej oraz pełną nazwę powstałego państwa, – zna datę zawarcia unii lubelskiej,	– podaje przyczyny zawarcia unii lubelskiej, – wymienia ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego, które król Zygmunt August przyłączył do Korony, – wymienia wspólne i odrębne elementy dla Korony i Litwy po zawarciu unii, – podaje pozytywne i negatywne skutki zawarcia unii, – poprawnie stosuje terminy: *unia personalna*, *unia realna*,	– omawia dążenia Zygmunta Augusta do zacieśnienia stosunków Polski z Litwą, – wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez króla do Korony i wyjaśnia okoliczności podjęcia tej decyzji, – wymienia najważniejsze urzędy w dawnej Polsce , – poprawnie stosuje terminy: *Korona*, *latyfundium*, *polonizacja*,	– analizuje tło sporu między polską a litewską szlachtą dotyczące rozbieżności celów zawarcia unii, – omawia przebieg sejmu lubelskiego, – charakteryzuje najważniejsze urzędy w dawnej Rzeczypospolitej, uwzględniając podział na centralne i ziemskie,	– ocenia znaczenia zawarcia unii lubelskiej, – analizuje szanse i zagrożenia wynikające z zawarcia unii lubelskiej,
14. Złoty wiek	– wyjaśnia, skąd dotarły do Polski wpływy renesansowe, – wymienia główne ośrodki polskiego renesansu, – wskazuje dziedziny nauki rozwijające się w Polsce doby odrodzenia, – wymienia przykład zabytku architektury renesansowej w Polsce, – łączy rozwój literackiego języka polskiego z czasami renesansu oraz z twórczością Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego,	– dostrzega oddziaływanie dworu królewskiego na rozwój kulturalny kraju w dobie renesansu, – wskazuje wpływ renesansu na rozwój szkolnictwa w Polsce, – podaje wybitnych przedstawicieli polskiej nauki z tego okresu, łączy ich nazwiska z osiągnięciami, – wymienia zabytki architektury i sztuki renesansu, – wskazuje i nazywa elementy architektury renesansowej, – omawia tematykę utworów Mikołaja Reja oraz fraszek i trenów Jana Kochanowskiego, – wyjaśnia, dlaczego XVI w. w Polsce jest określany jako złoty wiek,	– łączy działalność królowej Bony ze wzrostem wpływów włoskich w naszym kraju, – analizuje rozwój nauki, podaje jej przedstawicieli i ich osiągnięcia, – wykazuje wpływ renesansu na rozwój sztuki, – opisuje rozwój literackiego języka polskiego, – poprawnie stosuje terminy: *arras*, *krużganek*, *arkada*, *attyka*,	– wyjaśnia, na czym polegało nowatorstwo poglądów Andrzeja Frycza Modrzewskiego, – dostrzega wpływ renesansu na dalszy rozwój kulturalny kraju, – rozpoznaje zabytki renesansowe we własnym regionie, – poprawnie stosuje terminy: *bęben*, *latarnia*,	– analizuje i ocenia dokonania polskiego renesansu,

Dział 3. Rzeczpospolita Obojga Narodów					
17. Gospodarka Rzeczypospolitej	– wymienia wzrost zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej jako czynnik rozwoju gospodarki Królestwa Polskiego, – łączy handel zbożem ze spławem wiślanym, – wyjaśnia, czym był folwark szlachecki, – wymienia rodzaje dóbr produkowanych przez folwarki oraz przedstawia ich organizację pracy, – poprawnie stosuje termin *gospodarka folwarczno-pańszczyźniana*,	– wyjaśnia, skąd wynikało zwiększenie zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej, – dostrzega rolę Gdańska w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego, – przedstawia zjawisko powiększania obszaru folwarków, – wskazuje na dużą rolę pańszczyzny w rozwoju folwarków, – określa powinności chłopów względem szlachty – podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, – poprawnie stosuje terminy: *renta feudalna*, *poddaństwo osobiste*,	– analizuje czynniki wzrostu zapotrzebowania na polskie zboże w Europie Zachodniej, – omawia etapy spławu wiślanego i handlu zbożem, – wyjaśnia rolę kupców gdańskich w pośrednictwie w handlu z Europą Zachodnią, – wymienia przyczyny zwiększania poddaństwa osobistego chłopów, – wyjaśnia związek między podnoszeniem wymiaru pańszczyzny a ubożeniem chłopstwa, – podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, – poprawnie stosuje terminy: *kmieć*, *szkuta*, *flisak*,	– wyjaśnia znaczenie stwierdzenia, że Polska była spichlerzem Europy, – omawia wpływ handlu zbożem na rozwój miast zlokalizowanych przy szlakach handlowych, – analizuje wpływ gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej na ubożenie miast, – poprawnie stosuje termin *prowizja*,	– analizuje sytuację i możliwości rozwoju (bogacenia się) przedstawicieli szlachty, mieszczaństwa i chłopstwa, – ocenia model polskiej gospodarki z punktu widzenia szlachcica, mieszczanina i chłopa, – podaje propozycje zmian w gospodarce, które pozwoliłyby na rozwój miast i większą niezależność osobistą i ekonomiczną chłopów,
18. Kraj wielu narodów i wyznań	– wymienia religie, które były wyznawane w XVI-wiecznej Polsce, – przedstawia sytuację innowierców w Polsce, wskazuje na wprowadzony przez sejm pokój religijny, – wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie,	– określa przyczyny zahamowania reformacji na ziemiach polskich, – podaje datę uchwalenia konfederacji warszawskiej i jej główne postanowienia, – wskazuje, które grupy ludności w Polsce przyjmowały luteranizm i kalwinizm, – opisuje wybrane mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie, – wyjaśnia, kim byli bracia polscy,	– lokalizuje na mapie Polski tereny, na których dominowali luteranie, kalwini, prawosławni, – omawia działalność jezuitów i wyjaśnia ich wpływ na zahamowanie reformacji w Polsce, – opisuje wszystkie mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie, – uzasadnia, że Rzeczpospolita Obojga Narodów była krajem wielu kultur,	– wyjaśnia znaczenie aktu konfederacji warszawskiej dla zachowania tolerancji religijnej, – lokalizuje na mapie Polski główne obszary, które zamieszkiwały mniejszości narodowe, – charakteryzuje Kościół unicki, – prezentuje nowatorski program nauczania Akademii Rakowskiej, – przedstawia działalność braci polskich,	– porównuje rozwój reformacji i kontrreformacji w państwach zachodniej Europy i w Polsce, – uzasadnia określenie, że XVI-wieczna Polska była krajem bez stosów,
19. Pierwsza wolna elekcja	– wyjaśnia, na czym polegała elekcja króla, podaje, kiedy i dlaczego doszło do niej po raz pierwszy, – wskazuje pierwszego króla elekcyjnego, – wymienia nazwy dwóch dokumentów, które nowo wybrany król musiał przyjąć, – poprawnie stosuje termin *elekcja*,	– wskazuje miejsce pierwszej wolnej elekcji, wymienia zasady, które obowiązywały podczas elekcji, – wyjaśnia, czemu służyły artykuły henrykowskie i *pacta conventa*, – poprawnie stosuje terminy: interrex, *zasada jednomyślności*,	– wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i wymienia ich główne zapisy, – wymienia zobowiązania Henryka Walezego zawarte w dokumencie *pacta conventa*, – charakteryzuje krótko panowanie pierwszego króla elekcyjnego i zna okoliczności, w jakich porzucił tron,	– wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla zachowania zasad polskiego ustroju, – ocenia postawę króla Henryka Walezego wobec Polski i Polaków, – poprawnie stosuje termin *monarchia elekcyjna*,	– wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla pozycji monarchy w Polsce, – przedstawia wady i zalety wyboru króla drogą elekcji, – wskazuje zagrożenia wynikające z okresu bezkrólewia,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
20. Panowanie Stefana Batorego*	– wie, kim był Stefan Batory, – łączy panowanie Batorego z wojną o Inflanty oraz reformą armii,	– przedstawia okoliczności, w których Stefan Batory został królem Polski, – podaje przyczyny i skutki wojny o Inflanty, – przedstawia ogólnie reformę armii na przykładzie piechoty wybranieckiej, – określa charakter reformy sądownictwa przeprowadzonej przez króla, – wie, kim był Jan Zamoyski, – wskazuje utworzenie Akademii Wileńskiej jako zasługę króla w dziedzinie rozwoju nauki,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1575 r., – omawia przebieg wojny o Inflanty, wskazuje ważniejsze bitwy i wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Batorego w tej wojnie, – omawia wojskową reformę króla Stefana Batorego, – zna okoliczności powstania i wyjaśnia kompetencje Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego, – przedstawia rolę Jana Zamoyskiego podczas panowania Stefana Batorego,	– przedstawia postać Maksymiliana Habsburga, – opisuje początki panowania króla, rywalizację ze zwolennikami Maksymiliana Habsburga i problem z Gdańskiem, – przedstawia postać Anny Jagiellonki, – omawia znaczenie powstania Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego, – omawia spór Batorego ze szlachtą,	– ocenia panowanie Stefana Batorego, podając pozytywne i negatywne działania króla,
Dział 4. Stulecie wojen					
23. Wojny Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XVII wieku	– wie, kim był Zygmunt Waza, przedstawia okoliczności, w których został królem Polski, – łączy Zygmunta Wazę z początkiem panowania tej dynastii w Polsce, – wymienia konflikty zbrojne, do których doszło za panowania Zygmunta Wazy, – zna bitwę pod Kircholmem, – wyjaśnia termin *husaria*,	– podaje przyczyny konfliktu Polski ze Szwecją, Rosją i Turcją, wymienia rezultaty tych zmagań, – wie, kim byli: Jan Karol Chodkiewicz i Stanisław Żółkiewski, wskazuje ich największe sukcesy militarne, – opisuje najważniejsze elementy uzbrojenia husarza,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1587 r., – podaje zapisy traktatów pokojowych kończących te wojny, – opisuje pełne uzbrojenie husarza, – ocenia siłę bitewną i omawia sposób walki husarii na przykładzie bitwy pod Kłuszynem, – poprawnie stosuje terminy: *hospodar*, *elektor*,	– podaje przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, z Rosją i Turcją, dzieląc je na przyczyny pośrednie oraz bezpośrednie, – analizuje skutki rozejmów i traktatów pokojowych zawieranych w trakcie konfliktów zbrojnych oraz po ich zakończeniu, – wskazuje na mapie tereny, których dotyczyły traktaty pokojowe i rozejmy, – łączy zakończenie wojny z Rosją z początkiem panowania w tym kraju nowej dynastii,	– wyjaśnia okoliczności, w których Prusy Książęce i Brandenburgia połączyły się unią personalną, – ocenia postawę szlachty wobec obowiązku walki w służbie ojczyzny, – dokonuje oceny panowania króla Zygmunta III Wazy,
24. Powstanie Chmielnickiego i wojna z Rosją	– lokalizuje na mapie Ukrainę, – wyjaśnia, kim byli Kozacy, wskazuje tereny, które zamieszkiwali, – wymienia strony konfliktu podczas powstania Chmielnickiego,	– lokalizuje na mapie tereny zamieszkałe przez Kozaków, – wie, czym był rejestr, wskazuje różnice między Kozakami należącymi do rejestru i Kozakami nierejestrowymi,	– omawia przebieg powstania Bohdana Chmielnickiego, wskazując na mapie Rzeczypospolitej jego zasięg i miejsca ważniejszych bitew, zna ich rezultat,	– lokalizuje na mapie Sicz Zaporoską, – omawia relacje polskiej szlachty i Kozaków nierejestrowych, – opisuje postać Bohdana Chmielnickiego,	– omawia koncepcję utworzenia Rzeczypospolitej Trojga Narodów, – porównuje ugody w Perejasławiu i Hadziaczu, wyjaśnia ich znaczenie,

	– wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego oraz jego główne skutki, – poprawnie stosuje termin *autonomia*,	– wie, kim był Bohdan Chmielnicki, – wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego, – podaje przyczyny wybuchu wojny z Rosją, – wymienia postanowienia rozejmu podpisanego w Andruszowie w 1667 r.,	– przedstawia zapisy ugody w Perejasławiu w 1654 r. i relacjonuje przebieg wojny Rzeczypospolitej z Rosją, – zna rezultaty powstania Chmielnickiego i wojny z Rosją dla wszystkich stron konfliktu, – omawia postanowienia pokoju Grzymułtowskiego z 1686 r.,	– analizuje plany Rosji i Chmielnickiego wobec Ukrainy, – ocenia polską politykę wobec Kozaków,	– analizuje postanowienia rozejmu andruszowskiego,
25. Potop szwedzki	– wskazuje roszczenie króla Jana Kazimierza do korony szwedzkiej jako jedną z przyczyn konfliktu, – wyjaśnia termin *potop szwedzki* w kontekście tej wojny, – wie o obronie Jasnej Góry i wyjaśnia jej znaczenie dla dalszego przebiegu wojny, – zna podstawowe postanowienia traktatu pokojowego kończącego wojnę Polski ze Szwecją,	– podaje przyczyny najazdu Szwedów na Polskę w 1655 r., – omawia obronę Jasnej Góry i złożenie ślubów lwowskich przez króla Jana Kazimierza, – wyjaśnia charakter działań prowadzonych przeciwko Szwedom przez Stefana Czarnieckiego, – podaje miejsce podpisania traktatu pokojowego w Oliwie w 1660 r. oraz datę końca wojny, wymienia jego postanowienia, – poprawnie stosuje następujące terminy: *wojna podjazdowa*, *abdykacja*,	– podaje cele polityki zagranicznej Szwedów, – przedstawia sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w przededniu najazdu, – przedstawia poczynania Szwedów w zajętej części Rzeczypospolitej, – wyjaśnia znaczenie ogłoszenia ślubów lwowskich dla przebiegu wojny, – wymienia państwa, które włączyły się do wojny po obu stronach konfliktu, – omawia podpisanie traktatów welawsko-bydgoskich, – ocenia postanowienia pokoju w Oliwie,	– omawia sytuację międzynarodową Polski podczas potopu szwedzkiego, wskazuje zawierane sojusze, – ocenia decyzję króla o podpisaniu traktatów welawsko-bydgoskich, – wymienia skutki potopu szwedzkiego,	– ocenia zachowanie szlachty i magnaterii w pierwszej fazie wojny, – analizuje decyzję króla Jana Kazimierza dotyczącą abdykacji i wskazuje to wydarzenie jako koniec rządów Wazów w Polsce, – lokalizuje na mapie zasięg działań wojennych i miejsca ważniejszych bitew,
26. Wojny z Turcją w drugiej połowie XVII wieku	– wymienia przyczyny wojny z Turcją, – wie, kim był Jan Sobieski, – przedstawia ogólnie bitwę pod Wiedniem i udział w niej Polaków, – zna datę 1683 r., – poprawnie stosuje termin *haracz*,	– omawia ogólnie przebieg wojny z Turcją, – przedstawia dokonania Jana Sobieskiego podczas wojny, – wie, że w trakcie wojny doszło do bitwy pod Chocimiem, zna jej wynik, – przedstawia postanowienia rozejmu kończącego wojnę w 1676 r., – omawia przebieg i skutek odsieczy wiedeńskiej, – poprawnie stosuje terminy: *wezyr, koalicja*,	– lokalizuje na mapie tereny związane z wojną z Turcją i odsieczą wiedeńską, – podaje postanowienia pokoju zawartego w Buczaczu, – wyjaśnia, co oznaczała dla Polski konieczność płacenia Turcji haraczu, – łączy zwycięstwo chocimskie z wyborem Jana Sobieskiego na króla Polski, – podaje przyczyny zawarcia sojuszu antytureckiego między Rzeczpospolitą i Austrią oraz wyjaśnia wpływ wiktorii wiedeńskiej na postrzeganie Polski w Europie, – przedstawia postanowienia traktatu pokojowego w Karłowicach,	– omawia trudne położenie Polski jako tło zawarcia pokoju w Buczaczu, – wykazuje różnicę między pokojem w Buczaczu a rozejmem z 1676 r., – dostrzega bohaterską postawę polskiego wojska w bitwie pod Wiedniem, – wyjaśnia określenie *przedmurze chrześcijaństwa* w odniesieniu do Polski, – wykazuje związek między zawarciem pokoju w Karłowicach a końcem europejskiej koalicji antytureckiej, – wymienia następcę króla Jana III Sobieskiego na polskim tronie, – poprawnie stosuje termin *czambuł*,	– analizuje obraz Jana Matejki *Sobieski pod Wiedniem*, – wskazuje talent Sobieskiego jako jedną z głównych przyczyn sukcesów w walce z Turcją, – wyjaśnia określenie *Lew Lechistanu* w odniesieniu do Jana III Sobieskiego,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
27. Kryzys Rzeczypospolitej	– wymienia konsekwencje długoletnich wojen dla sytuacji gospodarczej w kraju, – wyjaśnia, czym było *liberum veto*, łączy je z zakłócaniem prac sejmu, – dostrzega wzrost wpływów magnaterii, – opisuje ogólnie pozycję Polski na arenie międzynarodowej pod koniec XVII w.,	– wskazuje kres koniunktury na zboże jako czynnik wpływający negatywnie na sytuację gospodarczą Polski, – rozumie związek między kryzysem gospodarczym a wzrostem obciążeń chłopów, – wyjaśnia zasadę stosowania *liberum veto* podczas obrad sejmu oraz podaje tego skutki, – łączy pierwsze użycie *liberum veto* z posłem Władysławem Sicińskim, – wykazuje dominującą rolę magnaterii w społeczeństwie polskim (początek oligarchii magnackiej), – wyjaśnia rolę klientów magnaterii, – poprawnie stosuje terminy: *anarchia*, *oligarchia magnacka*,	– przedstawia sytuację w Polsce w drugiej połowie XVII w., – omawia próby wzmocnienia władzy królewskiej podejmowane przez przedstawicieli dynastii Wazów, – wykazuje wpływ magnaterii na niepowodzenie reform królewskich, – ocenia stosowanie zasady *liberum veto*, – dostrzega rosnącą rolę stronnictw magnackich w kraju, – omawia rokosz Lubomirskiego, – przedstawia ogólnie upadek znaczenia Rzeczypospolitej pod koniec XVII w.,	– analizuje przyczyny i przebieg kryzysu gospodarczego w Polsce w drugiej połowie XVII w., – analizuje proces wzrostu znaczenia magnaterii, – wykazuje negatywny wpływ magnatów na sytuację w kraju, – wyjaśnia, na czym polegała słabość zasady elekcyjności tronu,	– ocenia skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w. pod kątem zmian gospodarczych, społecznych i politycznych,
28. Barok w Polsce	– przedstawia ogólnie charakter baroku, – wie, czym był sarmatyzm – wymienia przykładowych przedstawicieli literatury i nauki doby baroku, – podaje przykład budowli barokowej w Polsce, – poprawnie stosuje terminy: *barok*, *sarmatyzm*,	– omawia mentalność ludzi baroku, – charakteryzuje sarmatyzm, – nazywa i wskazuje elementy ubioru polskiego sarmaty, – łączy nazwiska kilku przedstawicieli literatury i nauki doby baroku z ich dorobkiem, – wymienia elementy architektury barokowej, – wyjaśnia, czym są portrety trumienne, – poprawnie stosuje terminy: *kalwaria*, *dewocja*, *żupan*, *kontusz*,	– wymienia pozytywne i negatywne cechy sarmatyzmu, – omawia elementy stroju polskiego sarmaty, – podaje przedstawicieli literatury i sztuki polskiego baroku oraz przedstawia ogólnie ich dorobek, – uzasadnia wartość portretów trumiennych jako źródeł historycznych, – na podstawie cech budowli wskazuje te w stylu barokowym,	– przedstawia stopniowe odchodzenie przez szlachtę od zasad tolerancji religijnej, – ocenia wpływ sarmatyzmu na sytuację w Rzeczypospolitej, – charakteryzuje strój szlachcianek, – omawia poglądy Piotra Skargi, – wskazuje budowle barokowe w swoim regionie, – poprawnie stosuje termin *publicystyka*,	– dostrzega rozdźwięk między kulturą i obyczajowością sarmacką a francuskimi wpływami na dworze królewskim, – porównuje założenia epoki renesansu i baroku,

Dział 5. Europa i świat w wiekach XVII i XVIII					
31. Gospodarka Europy Zachodniej*	– wskazuje na różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Wschodniej, – wyjaśnia, czym były cechy, – wyjaśnia, na czym polegają: system nakładczy i manufaktura, – wymienia państwa, które posiadały kolonie, – wskazuje pierwotne zadania banków, – poprawnie stosuje terminy: *manufaktura*, *bank*,	– prezentuje ogólnie sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w., – wymienia najważniejsze cechy gospodarki kapitalistycznej, – charakteryzuje funkcjonowanie systemu nakładczego posługując się konkretnym przykładem, – podaje przyczyny powstawania manufaktur i wyjaśnia specyfikę prowadzonej w nich produkcji, – wskazuje, co było przedmiotem handlu w obrocie międzykontynentalnym, – poprawnie stosuje następujące terminy: *dzierżawa*, *inflacja*, *proces ogradzania*, *nakładca*, *system nakładczy*,	– analizuje sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w., – omawia początki kapitalizmu w Anglii, – wyjaśnia istotę procesu ogradzania, – przedstawia zależności między wytwórcą a nakładcą, – łączy system nakładczy z pojawieniem się grupy bogatych przedsiębiorców, – wyjaśnia zasady dotyczące funkcjonowania banków oraz omawia ich początki, – poprawnie stosuje terminy: *kapitał*, *weksel*,	– analizuje proces ogradzania i jego skutki, – wskazuje gospodarcze aspekty związania kolonii z metropoliami, – przedstawia skutki rozwoju sektora bankowego, – definiuje terminy: *monopol*, *faktoria*, *kompania handlowa*,	– ocenia rozwój gospodarki Europy Zachodniej i Wschodniej w XVI i XVII w., – analizuje rozwój handlu międzykontynentalnego, – porównuje i ocenia produkcję w systemie nakładczym i w manufakturach,
32. Rewolucja w Anglii	– omawia ogólnie przyczyny wybuchu wojny domowej w Anglii, – wyjaśnia, kim byli purytanie, – podaje, co się stało w wyniku wojny z królem Karolem I, – wie, kim był Oliver Cromwell, łączy go z okresem republiki w Anglii, – przedstawia najważniejsze skutki rewolucji angielskiej, – poprawnie stosuje terminy: *rewolucja*, *parlament*,	– ogólnie omawia politykę króla Karola I Stuarta wobec angielskiego parlamentu, – wyjaśnia, kim byli *gentry*, – przedstawia poglądy członków królewskiej opozycji: *gentry* i purytanów, – przedstawia ogólnie przebieg wojny domowej i łączy jej zakończenie z ustanowieniem republiki w Anglii, – omawia czasy republiki w Anglii, – przedstawia okoliczności powrotu dynastii Stuartów na angielski tron, – wymienia postanowienia *Deklaracji praw narodu angielskiego* i łączy je z początkiem parlamentaryzmu w Anglii, – wyjaśnia, czym była monarchia parlamentarna w Anglii,	– analizuje przyczyny rewolucji w Anglii, – omawia dyktaturę Cromwella, – podaje przyczyny detronizacji Jakuba II i okoliczności objęcia władzy przez Wilhelma III Orańskiego, – charakteryzuje dokumenty rewolucji: akt nawigacyjny, *Habeas Corpus Act*, *Deklarację praw narodu angielskiego*, – wyjaśnia wpływ dokumentu *Habeas Corpus Act* na ograniczenie władzy króla, – omawia cechy monarchii parlamentarnej, – poprawnie stosuje termin *chwalebna rewolucja*,	– ocenia znaczenie rewolucyjnych dokumentów dla króla, społeczeństwa i państwa, – przedstawia gospodarcze i międzynarodowe znaczenie wprowadzenia aktu nawigacyjnego, – analizuje specyfikę chwalebnej rewolucji, – wskazuje różnice między rządami sprawowanymi przez króla a monarchią parlamentarną, – wyjaśnia, dlaczego wydarzenia w Anglii są nazywane rewolucją,	– ocenia politykę poszczególnych władców Anglii poznanych na lekcji, – podejmuje dyskusję na temat możliwości wypracowania kompromisu między królem a parlamentem, – analizuje stwierdzenie, że *król panuje, ale nie rządzi*, które odnosi się do monarchii parlamentarnych,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
33. Absolutyzm Ludwika XIV	– wie, kim byli: kardynał Richelieu, Ludwik XIV, – łączy postać kardynała Richelieu z początkiem monarchii absolutnej we Francji, – określa pozycję króla Ludwika XIV w państwie, wskazuje na jego walkę z opozycją, – omawia ogólnie politykę gospodarczą we Francji za panowania Ludwika XIV, – kojarzy panowanie Ludwika XIV ze wzrostem potęgi Francji, – łączy Ludwika XIV z określeniem Król Słońce, – poprawnie stosuje terminy: *monarchia absolutna*, *Bastylia*,	– wie, kim byli: Henryk IV Burbon, Ludwik XIII, – wymienia cechy polityki wewnętrznej kardynała Richelieu, – charakteryzuje absolutyzm Ludwika XIV, – definiuje system merkantylizmu i wiąże go z postacią ministra Colberta, – omawia sposoby walki króla Ludwika XIV z opozycją, – wie, że Bastylia była symbolem królewskiego absolutyzmu, – poprawnie stosuje termin *Stany Generalne*,	– wyjaśnia, na czym polega scentralizowany system rządów, – wie, kim jest intendent, – dokonuje analizy systemu merkantylizmu, – podaje datę odwołania edyktu nantejskiego i ocenia skutki tej decyzji dla gospodarki Francji, – wymienia główne kierunki polityki zagranicznej króla Ludwika XIV, – wskazuje na rosnącą popularność kultury francuskiej w XVII w., – charakteryzuje położenie chłopów w XVII-wiecznej Francji, – poprawnie stosuje terminy: *szlachta urzędnicza*, *emigrant*,	– ocenia politykę prowadzoną przez kardynała Richelieu, – wyjaśnia odnoszące się do Ludwika XIV określenie Król Słońce, – wie, jak powstała grupa szlachty urzędniczej we Francji, – analizuje pozytywne i negatywne aspekty panowania Ludwika XIV, – omawia główne kierunki polityki zagranicznej Ludwika XIV, – lokalizuje na mapie tereny opanowane przez Francję, – wykazuje związek między położeniem chłopstwa a wybuchami licznych powstań,	– porównuje pozycję króla w monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej, – rozważa wpływ merkantylizmu na państwo i jego gospodarkę, – ocenia pozycję Ludwika XIV, odnosząc się do budowy pałacu w Wersalu,
34–35. Oświecenie	– wyjaśnia nazwę epoki i wskazuje jej symbolikę, – wymienia te kierunki nauki, w których dokonał się największy postęp, – wyjaśnia teorię praw naturalnych jednostki i podaje przykładowe prawa naturalne, – opisuje główne założenia teorii trójpodziału władzy Monteskiusza, – wie, że z epoką oświecenia jest związany architektoniczny styl klasyczny, – poprawnie stosuje terminy: *oświecenie*, *zabobon*, *prawa naturalne*, *trójpodział władzy*,	– wymienia i omawia racjonalizm oraz empiryzm jako dwa kierunki filozoficzne dominujące w oświeceniu, – przedstawia przynajmniej jednego naukowca czasów oświecenia i opisuje jego dokonania, – opisuje teorię trójpodziału władzy Monteskiusza, – przedstawia ogólnie zasadę suwerenności narodu, – przedstawia ogólnie sposoby popularyzowania wiedzy w oświeceniu, – wyjaśnia nazwę klasycyzm, – podaje cechy architektury klasycystycznej,	– wyjaśnia terminy: *ateizm*, *deizm*, – zna i opisuje dokonania naukowców czasów oświecenia, – wymienia wynalazki wykorzystywane w celach naukowych, – wyjaśnia cel wprowadzenia trójpodziału władzy przez Monteskiusza, – zna teorię umowy społecznej i zasadę suwerenności narodu Jana Jakuba Rousseau, – wymienia i definiuje formy literackie upowszechnione w oświeceniu, – omawia założenia literatury oświeceniowej, – na podstawie cech wskazuje budowle klasycystyczne,	– łączy idee oświecenia z osiągnięciami epoki, – łączy Woltera z hasłem tolerancji, – analizuje i ocenia zasadę umowy społecznej, – dostrzega związek umowy społecznej i zasady suwerenności z możliwością ograniczenia lub pozbawienia władzy króla, – podaje instytucje popularyzujące wiedzę i przykładowe nośniki wiedzy, – wskazuje rolę teatru w popularyzowaniu ideałów epoki, – wymienia przykłady budowli klasycystycznych, – wie, jaką funkcję pełniły salony literackie,	– ocenia zasadność stosowania trójpodziału władzy w praktyce, porównuje tę zasadę z ówczesnymi ustrojami panującymi w Europie, – podaje przykłady państw, w których jest stosowany monteskiuszowski trójpodział władzy, – podaje współczesne przykłady łamania oświeceniowych praw człowieka, – wskazuje budowle w stylu klasycystycznym w swojej okolicy,

36. Rosja, Prusy i Austria w XVIII wieku	– wie, kim byli: Piotr I Wielki, Katarzyna II, – wymienia przynajmniej jedną reformę Piotra I mającą na celu unowocześnienie Rosji,	– lokalizuje na mapie Rosję, Prusy i Austrię, – wymienia reformy cara Piotra I zmierzające do unowocześniania Rosji, – wskazuje cechy absolutyzmu oświeconego, – prawidłowo posługuje się terminami: *bojar*, *Duma Bojarska*, *absolutyzm*, *cenzura*,	– opisuje podróż cara Piotra I Wielkiego po Europie, – omawia reformy polityczne, wojskowe i gospodarcze dokonane z inicjatywy Piotra I, – charakteryzuje panowanie Katarzyny II w Rosji, – wyjaśnia różnicę między absolutyzmem a absolutyzmem oświeconym,	– ocenia politykę wewnętrzną cara Piotra I, – ocenia rządy carycy Katarzyny II Wielkiej,	– wyjaśnia, dlaczego władcy oświeceniowi przywiązywali tak dużą wagę do rozwoju szkolnictwa, – podaje datę powstania Królestwa Prus, – wymienia reformy Fryderyka II Wielkiego i wyjaśnia, w czym przejawiał się militaryzm Prus, – wymienia reformy Marii Teresy i Józefa II, – dokonuje porównania polityki wewnętrznej Marii Teresy i Józefa II, – ocenia wpływ reform na funkcjonowanie państwa austriackiego, – wybiera po trzy najważniejsze, według siebie, reformy wprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, a następnie uzasadnia wybór,
37. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	– podaje państwa, które założyły swoje kolonie w Ameryce Północnej, wymienia te dominujące, – nakreśla tło konfliktu między angielskimi koloniami a metropolią, wie, że doprowadziło to do wybuchu wojny, – wie, kim był Jerzy Waszyngton, – podaje datę uchwalenia *Deklaracji niepodległości*, wymienia jej postanowienia i łączy ją z powstaniem nowego państwa – Stanów Zjednoczonych Ameryki, – podaje rok uchwalenia amerykańskiej konstytucji, – prawidłowo posługuje się terminem *metropolia*,	– lokalizuje na mapie Ameryki trzynaście kolonii angielskich, – podaje przyczyny narastania konfliktu między koloniami a metropolią, – opisuje wydarzenie zwane bostońskim piciem herbaty, – wyjaśnia, czym był Kongres Kontynentalny, kiedy i w jakim celu został zwołany, – wyjaśnia znaczenie *Deklaracji niepodległości* dla dalszego przebiegu działań po obu stronach konfliktu, – wymienia nazwiska Polaków biorących udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych, – przedstawia zapisy pokoju podpisanego w 1783 r., – prawidłowo posługuje się terminem *Wielka Brytania*,	– analizuje politykę Wielkiej Brytanii wobec swoich kolonii w Ameryce Północnej, – wymienia różnice gospodarcze pomiędzy koloniami północnymi a koloniami południowymi, – zna postać Tomasza Jeffersona, – omawia ogólnie przebieg wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych i udział w niej Polaków, – dostrzega doniosłość uchwalenia pierwszej konstytucji na świecie, – wskazuje, do których mieszkańców Stanów Zjednoczonych nie odnosiły się zapisy konstytucji, – prawidłowo posługuje się terminami: *gubernator*, *federacja*, *stan*, *republika prezydencka*,	– lokalizuje na mapie kolonie państw europejskich w Ameryce Północnej, – wyjaśnia różnice między polityką Francji i Wielkiej Brytanii we własnych koloniach w Ameryce Północnej, – odnosi konkretne zapisy *Deklaracji niepodległości* do idei oświeceniowych, – wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do konfliktu, stając po stronie Stanów Zjednoczonych, – omawia organizację, ustrój i administrację Stanów Zjednoczonych w myśl konstytucji tego kraju, – uzasadnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko i Kazimierz Pułaski są uznawani przez Amerykanów za ich bohaterów narodowych, – wskazuje na oświeceniowe normy, które znalazły odzwierciedlenie w amerykańskiej konstytucji,	– ocenia działania kolonistów podejmowane w kierunku uzyskania niepodległości, – analizuje konstytucję Stanów Zjednoczonych pod kątem realizacji oświeceniowej umowy społecznej i trójpodziału władzy, – wymienia przykłady upamiętnienia w Stanach Zjednoczonych postaci Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 6. Rzeczpospolita w XVIII wieku					
40. Unia z Saksonią*	– przedstawia okoliczności objęcia rządów w Polsce przez Augusta II Mocnego, łączy je z początkiem unii personalnej z Saksonią, – łączy panowanie Augusta II z wielką wojną północną, – wyjaśnia nazwę sejmu niemego z 1717 r. i wymienia jego najważniejsze postanowienia,	– wymienia cele polityki wewnętrznej i zagranicznej króla Augusta II, – podaje przyczyny wybuchu wielkiej wojny północnej oraz określa status Rzeczypospolitej w tym konflikcie, – opisuje ogólnie przebieg wielkiej wojny północnej, wskazuje jej zwycięzców, – wie, kiedy doszło do obrad sejmu niemego i przedstawia jego główne postanowienia, – w sposób ogólny określa pozycję Polski i Rosji po wielkiej wojnie północnej, – wymienia przyczyny niechęci polskiej szlachty wobec dysydentów i określa jej skutki, – prawidłowo posługuje się terminami: *dysydent*, *ingerencja*,	– omawia przebieg wojny północnej, wskazuje datę i znaczenie bitwy pod Połtawą, – zna datę i miejsce zawarcia pokoju kończącego wielką wojnę północną i omawia jego skutki dla Polski, – prezentuje okoliczności powołania na króla Polski Stanisława Leszczyńskiego, wie, kiedy i dlaczego stracił on władzę, – opisuje spór między przeciwnikami króla a Augustem II, – omawia ustalenia sejmu niemego, – wymienia przyczyny niechęci szlachty wobec dysydentów i wskazuje jej skutki, – określa pozycję Polski na arenie międzynarodowej w latach 30. XVIII w.,	– lokalizuje na mapie Saksonię i omawia jej pozycję w Europie na przełomie XVII i XVIII w., – wykazuje znaczenie pokoju w Nystad w kontekście zmiany pozycji Szwecji i Rosji na arenie międzynarodowej, – postrzega sprawę dysydentów jako okazję do interwencji innych państw w wewnętrzne sprawy naszego kraju, – dostrzega zależność między osłabieniem pozycji Polski a nasileniem ingerencji obcych mocarstw w jej wewnętrzne sprawy, w tym w elekcję władcy,	– ocenia reformy wojskowe sejmu niemego, – wyjaśnia powiedzenie: *Jeden do Sasa, a drugi do Lasa*, – omawia warszawskie zabytki z okresu panowania Augusta II i jego syna,
41. Czasy saskie	– wie, że następcą Augusta II był jego syn August III, – wymienia nazwy stronnictw magnackich z czasów panowania Augusta III, – wymienia przykładowe postulaty reform głoszonych w okresie panowania Augusta III,	– przedstawia ogólnie przebieg elekcji z 1733 r. , – zna okoliczności utraty władzy przez Stanisława Leszczyńskiego na rzecz Augusta III, – przedstawia ogólnie stronnictwa magnackie czasów saskich i ich dążenia, – wymienia reformatorów czasów saskich i łączy ich z głoszonymi postulatami, – wyjaśnia, czym było Collegium Nobilium, – wymienia wybrane działania króla Augusta III na polu gospodarczym i kulturalnym, – prawidłowo posługuje się terminem *czasy saskie*,	– relacjonuje udział Rosji i Austrii w elekcji z 1733 r. oraz wyjaśnia przyczyny niechęci tych państw wobec króla Stanisława Leszczyńskiego, – wskazuje państwa, z którymi współpracowały stronnictwa magnackie, – omawia całościowo program reform oraz podaje nazwy dzieł Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, – omawia działalność Collegium Nobilium, – prawidłowo posługuje się terminem *ambasador*,	– ocenia stronnictwa Czartoryskich i Potockich, – analizuje i ocenia programy naprawy Rzeczypospolitej na przykładzie pism Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, – udowadnia, właściwie argumentując, że czasy saskie to okres odbudowy gospodarczej i kulturalnej kraju, – wykazuje słuszność powiedzenia: *Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa*,	– argumentuje stwierdzenie: *Nierządem Polska stoi*, – porównuje postulaty Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, odnosi je do idei oświeceniowych, – ocenia czasy saskie i panowanie dwóch władców z dynastii Wettinów w Polsce,

42. Ostatnia wolna elekcja	– zna ostatniego elekcyjnego króla Polski, – określa charakter reform króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z początków jego panowania, podaje jeden przykład, – wie, czym była konfederacja barska i dlaczego została zawiązana, – podaje datę I rozbioru Polski i wymienia państwa biorące w nim udział, – wyjaśnia, czym była Komisja Edukacji Narodowej,	– wymienia daty panowania ostatniego elekcyjnego króla Polski, – charakteryzuje ogólnie reformy podejmowane przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w początkowym okresie jego panowania, – określa ogólnie przyczyny interwencji Rosji w Polsce, – wie o sejmie rozbiorowym i łączy go z powstaniem Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej, – opisuje ogólnie działalność Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej, – lokalizuje na mapie zasięg I rozbioru, – prawidłowo posługuje się terminami: *interwencja*, *dysydent*,	– dostrzega wpływ Rosji na sytuację w Polsce, – wie, dla kogo została stworzona i w jakim duchu miała kształcić Szkoła Rycerska, – wyjaśnia, czym były prawa kardynalne, wymienia ich główne zapisy, – wyjaśnia znaczenie praw kardynalnych dla wzrostu zależności Polski od wpływów Rosji, – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku I rozbioru, – wie, kim byli: Tadeusz Rejtan, Hugo Kołłątaj, Ignacy Potocki,	– relacjonuje przebieg elekcji z 1764 r., – wymienia konfederacje szlacheckie zawiązane w opozycji do króla i wyjaśnia cel ich działania, – ocenia działalność Rady Nieustającej oraz Komisji Edukacji Narodowej, – wyjaśnia, na czym polegała działalność Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w I rozbiorze,	– analizuje okoliczności przejęcia władzy przez króla Poniatowskiego, – omawia przyczyny, przebieg i skutki konfederacji barskiej, – ocenia działanie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, mierząc się z krytyczną opinią historyków, – analizuje i ocenia wpływ I rozbioru na sytuację gospodarczą państwa, – analizuje obraz Jana Matejki *Rejtan. Upadek Polski*,
43–44. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja	– wyjaśnia, czym był Sejm Wielki, podaje, w jakich latach obradował, – wymienia stronnictwa polityczne Sejmu Wielkiego, – określa charakter reform podejmowanych przez Sejm Wielki, – podaje datę dzienną i roczną uchwalenia Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia, czym była konfederacja targowicka i z jakich powodów została zawiązana, – podaje datę II rozbioru Polski i wymienia państwa biorące w nim udział,	– omawia okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego, – charakteryzuje ogólnie stronnictwa polityczne utworzone na początku obrad Sejmu Wielkiego, – przedstawia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego, – omawia zmiany, które wprowadziła konstytucja w funkcjonowaniu państwa, – omawia trójpodział władzy wprowadzony przez Konstytucję 3 maja, – wskazuje inicjatorów konfederacji targowickiej, – podaje przyczyny wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja i datę jej zakończenia – lokalizuje na mapie zasięg II rozbioru Polski, – prawidłowo posługuje się terminem *Sejm Czteroletni*,	– wyjaśnia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji na początku obrad Sejmu Wielkiego, – prezentuje szczegółowo cele stronnictw ukształtowanych podczas Sejmu Wielkiego, wymienia ich przedstawicieli, – omawia reformy Sejmu Wielkiego, – podaje szczegółowo zakres reform wprowadzonych przez Konstytucję 3 maja, dokonuje ich oceny, wskazuje te nawiązujące do ideałów oświeceniowych, – wymienia osoby, które w największym stopniu przyczyniły się do uchwalenia konstytucji w 1791 r., – dostrzega zależność targowiczanin – zdrajca – wymienia bohaterów i ważniejsze bitwy wojny w obronie Konstytucji 3 maja, – wymienia obszary zajęte przez Prusy i Rosję w wyniku II rozbioru,	– ocenia reformy Sejmu Wielkiego, – wie, czym była czarna procesja, – zna postać Jana Dekerta, – analizuje zakres zadań władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej, określonych w Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia okoliczności ustanowienia orderu Virtuti Militari, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w II rozbiorze,	– ocenia działalność poszczególnych stronnictw Sejmu Wielkiego, – wyjaśnia znaczenie czarnej procesji dla poprawy położenia mieszczaństwa, – porównuje zapisy Konstytucji 3 maja i amerykańskiej konstytucji w zakresie realizacji idei oświeceniowych, – ocenia działania konfederatów targowickich, – ocenia postawę króla w kontekście wojny w obronie Konstytucji 3 maja i jego przystąpienia do konfederacji targowickiej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
45. Powstanie kościuszkowskie i upadek Polski	– wyjaśnia, kim był Tadeusz Kościuszko, – zna datę rozpoczęcia insurekcji i wskazuje jej cele, – wymienia jedną bitwę, do której doszło podczas insurekcji, – zna rezultat insurekcji, – podaje datę III rozbioru i państwa biorące w nim udział, – prawidłowo posługuje się terminami: *insurekcja*, *naczelnik*,	– opisuje początek powstania i bitwę pod Racławicami, – łączy postać Jana Kilińskiego z wyparciem wojsk rosyjskich z Warszawy, – wskazuje cel ogłoszenia uniwersału połanieckiego i wymienia jego zapisy, – wymienia ważniejsze bitwy powstania, – łączy początek upadku powstania z klęską Polaków pod Maciejowicami, – lokalizuje na mapie zasięg III rozbioru,	– wie, jaki los spotkał zwolenników reform po upadku Konstytucji 3 maja, – wyjaśnia znaczenie przysięgi Kościuszki złożonej na krakowskim rynku, – wymienia uprawnienia Kościuszki jako naczelnika powstania, – opisuje ważniejsze bitwy powstania, – wyjaśnia, kim byli kosynierzy, – wymienia zapisy uniwersału połanieckiego, – przedstawia rzeź Pragi, – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku III rozbioru, – wie, kim byli: Wojciech Bartos, Jan Henryk Dąbrowski,	– prezentuje działalność zwolenników Konstytucji 3 maja po II rozbiorze Polski, – wie, czego dotyczyła przysięga Tadeusza Kościuszki złożona na krakowskim rynku, – wyjaśnia znaczenie zwycięstwa odniesionego w bitwie pod Racławicami i dostrzega zaangażowanie kosynierów w tej bitwie, – prezentuje działania powstańcze na Litwie, – ocenia postanowienia uniwersału połanieckiego i jego skuteczność, – relacjonuje przebieg powstania latem i jesienią 1794 r., – w kontekście upadku powstania wyjaśnia znaczenie przegranej przez Polaków bitwy pod Maciejowicami, – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w III rozbiorze, – wie, kim byli: Jakub Jasiński, Aleksander Suworow,	– ocenia słuszność decyzji o rozpoczęciu powstania, – uzasadnia opinię, że powstanie kościuszkowskie uznawane jest za pierwsze powstanie narodowe, – wykazuje związek między III rozbiorem a upadkiem Polski, – analizuje przyczyny upadku Rzeczypospolitej,
46. Czasy stanisławowskie	– wyjaśnia określenie czasy stanisławowskie i podaje jego cezurę czasową, – wskazuje jeden przykład działania podejmowanego przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – wyjaśnia, czym były obiady czwartkowe, – łączy czasy stanisławowskie z oświeceniem i rozwojem stylu klasycystycznego w architekturze i sztuce,	– omawia ogólnie działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego podejmowane na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – wymienia uczestników obiadów czwartkowych i tematy, które podczas nich omawiano, – rozpoznaje i opisuje Łazienki Królewskie jako przykład klasycystycznej budowli,	– omawia szczegółowo działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia, – opisuje szerzej jednego z uczestników obiadów czwartkowych, – omawia działalność Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”, – wie, kim byli: Marcello Bacciarelli i Bernardo Bellotto (Canaletto), omawia ich działalność artystyczną,	– ocenia wkład króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwój kulturalny kraju i popularyzowanie idei oświeceniowych, – przedstawia poglądy wybranych uczestników obiadów czwartkowych, – analizuje proces popularyzacji idei oświecenia w Polsce na przykładzie działalności Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”, – wie, kim byli: Wojciech Bogusławski, Julian Ursyn Niemcewicz, Franciszek Zabłocki,	– porównuje polskie oświecenie z oświeceniem europejskim,

Dział 7. Rewolucja francuska i okres napoleoński w Europie					
49. Wielka Rewolucja Francuska	– wymienia trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w., – wie, kim był Ludwik XVI, – podaje przyczynę zwołania Stanów Generalnych i wie, dlaczego było to wydarzenie przełomowe, – wskazuje wydarzenie, które stało się symbolicznym początkiem rewolucji we Francji, – wskazuje jako skutek rewolucji uchwalenie konstytucji i wprowadzenie monarchii konstytucyjnej we Francji,	– opisuje trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w., – ogólnie charakteryzuje króla Ludwika XVI i sytuację wewnętrzną Francji za jego panowania, – przedstawia ogólnie rozwój wydarzeń od zwołania Stanów Generalnych po szturm na Bastylię, – wyjaśnia, czym była Konstytuanta, – omawia uchwalenie *Deklaracji praw człowieka i obywatela* oraz wymienia najważniejsze zawarte w niej prawa, – zna datę uchwalenia konstytucji we Francji oraz wskazuje jej główne założenia,	– wymienia dążenia stanu trzeciego do poprawy swojej sytuacji społecznej i ekonomicznej, – relacjonuje powołanie Zgromadzenia Narodowego i przekształcenie go w Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuantę), – podaje cel obrad Zgromadzenia Konstytucyjnego, – omawia szturm i zdobycie Bastylii, podaje datę dzienną tego wydarzenia oraz tłumaczy jego symboliczne znaczenie, – wskazuje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej, – wie o uwięzieniu króla Ludwika XVI, – wyjaśnia, czym była monarchia konstytucyjna,	– wymienia dążenia stanu pierwszego i drugiego, – analizuje korelację: pozycja danego stanu i jego wpływ na życie w państwie francuskim a reprezentacja ilościowa w społeczeństwie, – analizuje i ocenia działania króla sprzeciwiającego się utworzeniu Zgromadzenia Narodowego, – omawia rozszerzanie się nastrojów rewolucyjnych poza Paryż i wybuch powstania chłopskiego, – analizuje i ocenia zapisy *Deklaracji praw człowieka i obywatela*, – przedstawia okoliczności uwięzienia króla, – wymienia zmiany wprowadzone przez Konstytuantę, – omawia zapisy konstytucji francuskiej z 1791 r., – prawidłowo posługuje się następującymi terminami: *deputowany*, *agitator*, *konfiskata*,	– wyjaśnia znaczenie uchwalenia konstytucji dla dziejów Francji, – porównuje ustrój Francji sprzed rewolucji z tym wprowadzonym na mocy konstytucji z 1791 r.,
50. Francja republiką*	– wyjaśnia, kim byli jakobini, omawia ogólnie ich dążenia, – łączy akt detronizacji króla Ludwika XVI z początkiem republiki we Francji, – wie o ścięciu króla Ludwika XVI, – łączy rządy jakobinów z okresem terroru we Francji, – wie, do czego służyła gilotyna, – przedstawia okoliczności upadku rządu jakobinów i wprowadzenie rządu dyrektoriatu, – wymienia jeden skutek rewolucji francuskiej,	– przedstawia nastroje społeczne we Francji w okresie monarchii konstytucyjnej, – prezentuje poglądy jakobinów – omawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki i podjęcia decyzji o ścięciu króla, – przybliża rządy jakobinów i wskazuje na rosnącą niechęć społeczeństwa do ich władzy, – wie, kim był Maksymilian Robespierre, – podaje przyczyny i opisuje przewrót, który doprowadził do wprowadzenia rządu dyrektoriatu, – wymienia najważniejsze skutki rewolucji francuskiej,	– podaje przyczynę wybuchu wojny Francji z Austrią i Prusami w 1792 r. oraz jej skutki, – przedstawia proces i ścięcie Ludwika XVI, – wie o antyrewolucyjnych wystąpieniach chłopów, – wie, kim był Jerzy Danton, – przedstawia ogólnie konstytucję z 1793 r., – omawia jakobiński terror, – wyjaśnia, czym był przewrót termidoriański, – charakteryzuje sytuację w państwie francuskim za rządów dyrektoriatu, – omawia skutki rewolucji we Francji, – prawidłowo posługuje się terminem *uwłaszczenie chłopów*,	– wyjaśnia, kim byli sankiuloci, – rozumie znaczenie wygranej Francji w wojnie z Austrią i Prusami dla zachowania zdobyczy rewolucji, – łączy ścięcie Ludwika XVI z wystąpieniami kolejnych państw europejskich przeciwko Francji, – omawia przyczyny i przebieg wybuchu powstania w Wandei, – omawia działalność Jerzego Dantona podczas rewolucji, – ocenia rządy jakobinów, – analizuje skutki rewolucji francuskiej,	– analizuje sytuację Francji w okresie terroru jakobinów pod kątem przestrzegania zasad zawartych w *Deklaracji praw człowieka i obywatela*, – porównuje rewolucję francuską z rewolucją angielską, – wyjaśnia znaczenie rewolucji francuskiej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
51. Podboje napoleońskiej Francji	– wyjaśnia, kim był Napoleon Bonaparte, – wiąże Napoleona ze stanowiskiem pierwszego konsula, a następnie cesarza Francuzów, – łączy postać Napoleona z prowadzeniem polityki opartej na ekspansji i wojnie, – wyjaśnia, czym był Kodeks Napoleona, – wskazuje wyprawę Napoleona na Rosję jako pierwszą dużą porażkę cesarza, – wyjaśnia przyczyny abdykacji Napoleona,	– przedstawia ogólnie sytuację międzynarodową Francji w okresie rządów dyrektoriatu, – omawia ogólnie okoliczności objęcia władzy przez Napoleona jako pierwszego konsula, – wybiórczo opisuje politykę wewnętrzną Napoleona, – omawia Kodeks Napoleona – opisuje akt koronacji Bonapartego na cesarza Francuzów, – wymienia państwa będące głównymi wrogami Francji i wskazuje najważniejsze kierunki ekspansji Napoleona, – w sposób ogólny przedstawia najważniejsze bitwy armii Napoleona z kolejnymi koalicjami, – podaje przyczyny i skutki wyprawy Bonapartego na Rosję, – wie o wojnie z koalicją z lat 1813–1814, zna datę i skutek bitwy pod Lipskiem, – prawidłowo posługuje się terminem *bitwa narodów*,	– łączy sukcesy Francji na froncie włoskim z postacią Napoleona, – omawia obalenie dyrektoriatu przez Napoleona i objęcie przez niego stanowiska pierwszego konsula, – charakteryzuje politykę wewnętrzną Bonapartego, – omawia zapisy Kodeksu Napoleona, – analizuje przebieg i skutki kampanii wojennych napoleońskiej Francji oraz najważniejsze bitwy, – wymienia postanowienia pokoju w Tylży i w Schönbrunn, – podaje przyczyny oraz skutki wyprawy Napoleona na Rosję i wskazuje tę wyprawę jako początek upadku Bonapartego, – wymienia państwa koalicji antyfrancuskiej i relacjonuje przebieg wojny w latach 1813–1814, – podaje skutek walki z koalicją, wskazuje postanowienie pokoju paryskiego z 1814 r., – omawia abdykację i dalsze losy Bonapartego, – prawidłowo posługuje się terminami: *blokada kontynentalna*, *laicyzacja*,	– omawia poszczególne fronty, na których Francja walczyła z państwami koalicji w okresie rządów dyrektoriatu, – omawia przebieg wyprawy Napoleona na Rosję, – wyjaśnia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy,	– wymienia sukcesy Napoleona w wojnie z państwami koalicji i charakteryzuje jego karierę wojskową oraz talent dowódczy, – przedstawia skutki przejęcia władzy przez Bonapartego dla republiki we Francji, – omawia znaczenie koronacji Napoleona na cesarza Francuzów, – wyjaśnia znaczenie Kodeksu Napoleona dla rozwoju prawa w Europie, – ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy, – analizując opinie historyków na temat cesarza Francuzów, argumentuje za czarną lub białą legendą Napoleona,
52. Legiony Polskie we Włoszech	– wie, kim był generał Jan Henryk Dąbrowski, – wie, kiedy, gdzie i dlaczego powstały Legiony Polskie, – wskazuje ogólnie rejony, w których walczyły Legiony Polskie, – opisuje ogólnie okoliczności upadku Legionów Polskich,	– omawia sytuację i dążenia Polaków na emigracji po 1795 r., – opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich we Włoszech i łączy je z powstaniem pieśni, która została później polskim hymnem jako *Mazurek Dąbrowskiego*,	– przedstawia stosunek Napoleona Bonapartego do sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości, – opisuje okoliczności powstania *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech*, wskazuje jej autora, – omawia, gdzie i kiedy walczyły Legiony Polskie,	– opisuje umundurowanie żołnierzy Legionów Polskich, – łączy postać generała Karola Kniaziewicza z Legią Naddunajską, – dostrzega, że Legiony Polskie brały udział w walkach z włoskimi chłopami oraz na San Domingo, oddalając się tym samym od ideałów wolnościowych,	– ocenia znaczenie utworzenia Legionów Polskich we Włoszech, – charakteryzuje i ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej,

		– przedstawia ogólnie walki, w których brały udział Legiony Polskie, – omawia okoliczności wysłania Legionów Polskich na San Domingo i faktycznego końca tej formacji, – prawidłowo posługuje się terminem *Galicja*,	– wskazuje szlak bojowy Legionów Polskich na mapie, – omawia znaczenie powstania Legionów Polskich dla sprawy polskiej,		
53. Księstwo Warszawskie	– poprawnie stosuje cezury czasowe odnoszące się do lat istnienia Księstwa Warszawskiego, – omawia ogólnie okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego.	– przedstawia postanowienia pokoju w Tylży odnoszące się do sprawy polskiej, – omawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego, lokalizuje na mapie jego obszar, – zna datę nadania Księstwu Warszawskiemu konstytucji, przedstawia jej główne zapisy, – wymienia najważniejsze prawa i wolności obywateli Księstwa Warszawskiego w myśl nadanej konstytucji, – przedstawia okoliczności upadku Księstwa Warszawskiego.	– omawia przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego z 1806 r., – wyjaśnia znaczenie pokoju w Tylży dla powstania Księstwa Warszawskiego.	– wymienia osoby związane z wybuchem powstania wielkopolskiego, – zwraca uwagę na fakt wyzwolenia Warszawy przez Francuzów, – dostrzega lojalną postawę Polaków wobec Napoleona w okresie istnienia Księstwa Warszawskiego, – omawia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków.	– ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec cesarza, – omawia konstytucję Księstwa Warszawskiego i ocenia jej zapisy, – wymienia przedstawicieli poszczególnych władz i podaje ich prerogatywy, – wie, że w Księstwie Warszawskim obowiązywał Kodeks Napoleona, – opisuje przebieg wojny z Austrią z 1809 r. i podaje postanowienia pokoju w Schönbrunn.

* Gwiazdką oznaczono lekcje, których realizacja jest nieobligatoryjna.